

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI
DOKTORA TEZİ**

**OKULA BAŞLANGIÇ ÖĞRETMEN EĞİTİM
PROGRAMI'NIN OKUL ÖNCESİ EĞİTİME BAŞLAYAN
ÇOCUKLARIN SOSYAL DUYGUSAL UYUMLARINA VE
OKULA HAZIR OLUŞ DÜZEYLERİNE ETKİSİ**

Hızır DİNLER

Denizli, 2023

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI
DOKTORA TEZİ**

**OKULA BAŞLANGIÇ ÖĞRETMEN EĞİTİM PROGRAMI'NIN OKUL ÖNCESİ
EĞİTİME BAŞLAYAN ÇOCUKLARIN SOSYAL DUYGUSAL UYUMLARINA VE
OKULA HAZIR OLUŞ DÜZEYLERİNE ETKİSİ**

Hızır DİNLER

**Danışman:
Doç. Dr. F. Nilgün CEVHER KALBURAN**

Aralık 2023

ÖZET

Okula Başlangıç Öğretmen Eğitim Programı'nın Okul Öncesi Eğitime Başlayan Çocukların Sosyal Duygusal Uyumlarına ve Okula Hazır Oluş Düzeylerine Etkisi

DİNLER, Hızır

Doktora Tezi, Temel Eğitim Anabilim Dalı,
Okul Öncesi Eğitim Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fatma Nilgün CEVHER KALBURAN
Aralık 2023, 197 sayfa

Bu araştırma, Okula Başlangıç Öğretmen Eğitim Programı'nın anaokuluna başlayan çocukların dönem başında ve sonunda sosyal-duygusal uyumlarını ve dönem ortasında okula hazır oluşları üzerindeki etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma, öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desende nitel destekli nicel araştırma deseninde iç içe karma model olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grupları, seçkisiz olmayan amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu bölgesindeki bir il ve ilçelerinde resmi anaokulları ve anasınıflarında en az 2 yıl mesleki deneyime sahip 19 okul öncesi öğretmeni ve sınıfında bulunan 48-72 aylık 152 çocuk oluşturmaktadır. Deney grubundaki çocukların öğretmenlerine Eylül ayında okul başlamadan 5 ay önce Mart-Nisan ayında dört haftalık, haftada üç gün olmak üzere 12 oturumdan oluşan Okula Başlangıç Öğretmen Eğitim Programı (OBEP) uygulanmıştır. Okul açılmadan önce ağustos ayında 3 oturumluk OBEP Hatırlatma Eğitimi verilmiştir. Kontrol grubundaki çocukların öğretmenlerine herhangi bir destekleyici eğitim programı uygulanmamıştır. Araştırmada “Genel Bilgi Formu”, “Yansıtıcı Günlükler”, “Genel Değerlendirme Formu”, Xie ve Li (2019) tarafından geliştirilen ve araştırmacı tarafından geçerlik güvenirlik çalışması yapılarak Türkçe'ye uyarlanan “Okula Hazır Oluş Ölçeği” çocuklar adına öğretmen tarafından ve LaFreniere ve Dumas (1995) tarafından geliştirilen, Çorapçı ve diğ., (2010) geçerlik güvenirlik çalışması yapılan “Okul Öncesi Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme Ölçeği” çocuklar adına aileler tarafından doldurularak veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda deney grubundaki çocukların, kontrol grubundaki çocuklara göre; sosyal-duygusal uyumları odağında sosyal yetkinlik düzeyleri, kızgınlık-saldırganlık düzeyleri ve anksiyete-içe dönüklük düzeyleri ve okula hazır oluşları odağında sosyal yeterlilik ve öğrenme eğilimleri, bilişsel ve iletişim becerileri ve sınıf kurallarına uyma düzeyleri puan ortalamalarında anlamlı düzeyde farklılık olduğu belirlenmiştir.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında, OBEP’e katılan öğretmenlerin sınıfındaki çocukların sosyal-duygusal uyum ve okula hazır oluş düzeylerinde kontrol grubundaki çocuklara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmaktadır. Buradan yola çıkarak OBEP’in okula başlangıç sürecinde çocukların sosyal-duygusal gelişimleri ve okula hazır oluş düzeyleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: okula başlangıç, sosyal-duygusal uyum, ğretmen eğitim programı, okula hazır oluş, okul öncesi eğitim

Ek-5 “Okula Hazır Oluş Ölçeği” Kullanma İzni

Kapat
Yanıtla
Tümüne Yanıt Ver
İlet
Sil
İstenmeyen Posta
İşlemler

Re: Chinese Preschool Readiness Scale Use Permission

Kimden:
Kime:
21 Aralık 2020 9:39

Dear Hızır,

It is very nice to hear from you. Hope you are doing well in this speical time.

Yes, you have my permission to translate the Chinese Preschool Readiness Scale into Turkish and use it in your study, as long as it is referenced appropriately. I would love to know how it goes after your study is done. Please kindly keep me posted! Also, you are always welcome with any questions about this scale. Good luck with your PhD study!

Regards,
Sallie

On Sun, Dec 20, 2020 at 5:16 PM Hızır Dinler wrote:

Dear Xie,

My name is Hızır DİNLER, a Ph.D. candidate at Pamukkale University and a research assistant in the Department of Preschool Education at Kilis 7 Aralık University. How are you? I hope everything is fine and your health is well.

My supervision Assoc. Prof. Dr. Nilgün CEVHER KALBURAN and I are preparing a thesis proposal. I would love to include your Chinese Preschool Readiness Scale in my work as a measuring tool. In this case, I want to translate to Turkish and use your measurement tool in my doctoral study, Can you get permission to use the scale?

Best regards

Hızır DİNLER
Research Assistant

Kilis 7 Aralık University
Faculty of Education
Early Childhood Education Department

Ölçeğin AFA sonrasında 4 alt boyutu bulunmaktadır, bunlar; 8 madde *özbakım becerileri*, 6 madde *bilişsel beceriler ve iletişim becerileri*, 9 madde *öğrenme eğilimleri* ve 7 madde *sınıf kuralları*dır. DFA sonrasında bu 6 madde çıkarılarak, 4 alt boyut yapısal eşitlik modellemeleri analizi ile 5 alt boyuta çıkarılmıştır. DFA sonrası ölçek; 6 madde *özbakım becerileri*, 5 madde *bilişsel beceriler ve iletişim becerileri*, 4 madde *sosyal yeterlilik*, 4 madde *öğrenme eğilimleri* ve 5 madde *sınıf kuralları* alt boyutu olacak şekilde 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçme aracının geçerlik ve güvenirlik değerlerine bakıldığında $\chi^2 = 816.07$, $df = 241$, $p < 0.000$, CFI = 0.93, TLI = 0.92, RMSEA = 0.056 ve SRMR = 0.06'dır. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı; bilişsel beceriler ve iletişim becerileri= .89, sosyal yeterlilik= .91, öğrenme eğilimleri= .91 ve sınıf kuralları= .80 olmak üzere ölçeğin toplam Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı .91'dir.

Sonuç olarak ölçek puanları ebeveyn tarafından derecelendirilen öz-düzenleme ile pozitif olarak ilişkili olduğu ve ölçeğin sosyal yeterlilik alanı, duyarlı-işbirlikçi davranışlarla pozitif olarak ilişkili ve endişeli-geri çekilmiş davranışlarla negatif korelasyon gösterdiği bulunmuştur. Sonuç olarak, anaokuluna başlayan çocukların okula uyum ve sosyal gelişimlerini izlemek için geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu görülmüştür.

3.5.2.1. Okula Hazır Oluş Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması.

“Okula Hazır Oluş Ölçeği”nin Türkçe'ye uyarlanma sürecinde öncelikle ölçeğin geliştiricilerinden gerekli izinler alınıp, uzman tarafından Türkçe'ye çevirilip, öğretmenler tarafından anlaşılabilirliği kontrol edildikten sonra uygulanmıştır. Bu uygulama sonrasında veriler ikiye bölünerek, geçerlik işlemleri kapsamında ilk yarı ile AFA gerçekleştirilmiştir, AFA sonrası binişik ve düşük faktör yüküne sahip maddeler çıkarılarak, güvenirlik işlemleri kapsamında veri setinin ikinci yarısı ile DFA gerçekleştirilmiştir.

“Okula Hazır Oluş Ölçeği”nin Türkçe'ye uyarlanma sürecinde ölçeği geliştiren araştırmacılar Xie ve Li'ye e-posta yoluyla ulaşılarak araştırmada kullanma ve uyarlama izinleri alınmıştır (bkz. Ek-5). Ölçme aracının Türkçe'ye uyarlama süreci öncesinde, İzin alındıktan sonra ölçme aracı iyi düzeyde İngilizce bilen bir çevirmen tarafından Türkçe'ye birebir çevrilerek, okul öncesi eğitim alanında görev yapan dört uzman akademisyene (iki profesör, bir doçent doktor ve bir doktora öğretim üyesi) ve bir İngilizce öğretmenine uzman görüşü için gönderilmiştir. Uzman görüşlerine göre yapılan düzenlemelerin ardından ölçek, okul öncesi öğretmenliği yapan ve en az 2 yıllık deneyimi olan 2 öğretmene gönderilerek ölçeğin sorularının açık ve anlaşılabilirliği kontrol edilmiştir. Öğretmenlerin görüşleri ile birlikte tekrar uzman görüşü almak için ölçek geliştirme konusunda okul öncesi eğitimi alanında deneyimli iki akademisyene gönderilerek ölçeğin çeviri

süreci tamamlanmıştır. Geçerlik ve güvenirliğini belirlemek için yapılan uygulamada, araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan bir merkez il ve ilçelerindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bağımsız anaokulu ve ilkokullarındaki anasınıflarına devam eden 3-6 yaş arasındaki çocuklara eğitim veren toplam 21 öğretmen ve sınıflarında 416 çocuk oluşturmuştur. Bu öğretmenler araştırmanın eğitim programı katılımcıları dışındaki bireylerdir. Ölçeğin uyarlanması için 416 çocuğa form dağıtılmış olup, 411 çocuktan tam olarak doldurulmuş form şeklinde sağlıklı veri elde edilmiştir. Bu 411 veri rastgele şekilde ikiye bölünerek 200 veri ile açımlayıcı faktör analizi ve 211 veri ile doğrulayıcı faktör analizi işlemleri yapılarak ölçme aracına son hali verilmiştir.

3.5.2.1.1. Okula hazır oluş ölçeğinin açımlayıcı faktör analizine ilişkin bulgular

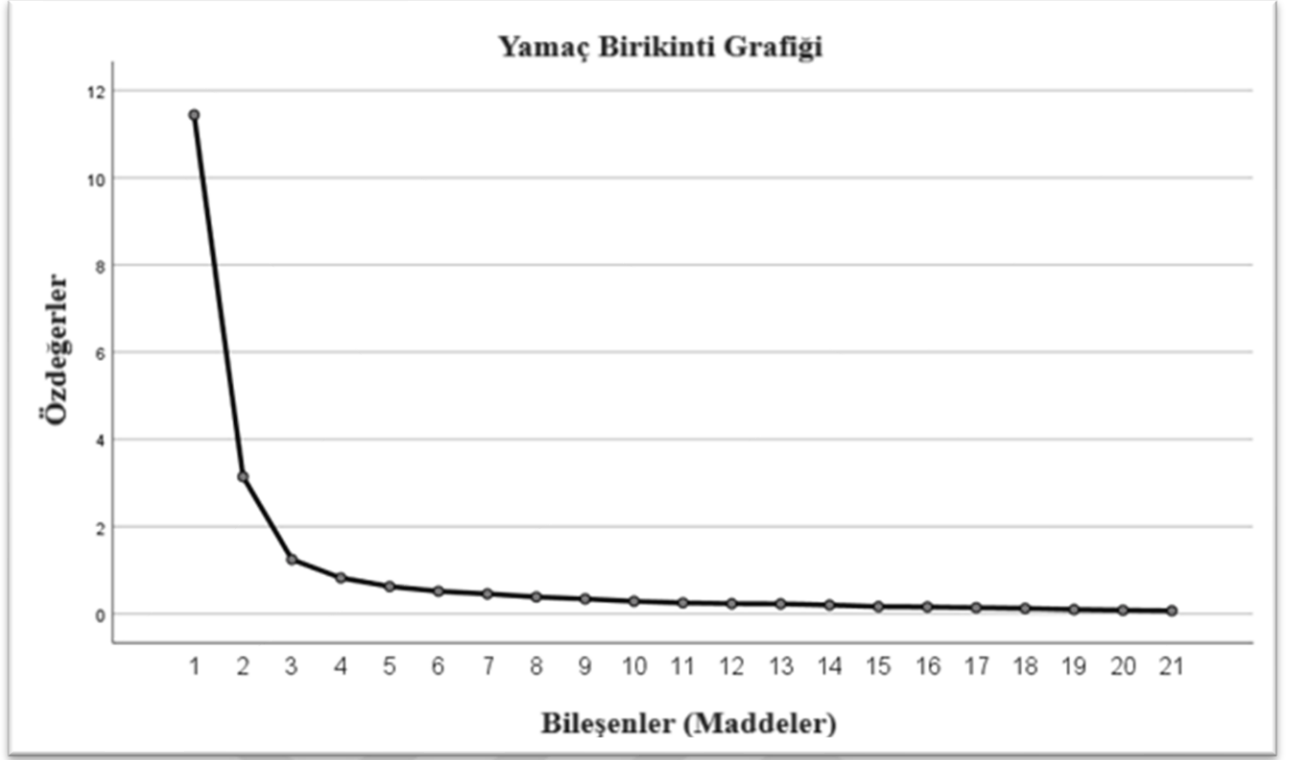
Ölçeğin uyarlanmasında geçerlik işlemleri kapsamında açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. İlk olarak KMO değerlerine bakılmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçüsü, veri setinin faktör analizi için uygunluğunu değerlendiren bir ölçüdür. Bu ölçü, 0 ile 1 arasında bir değer alır. Genellikle 0.6'dan düşük olan değerler, faktör analizi için uygun olmadığını gösterirken, 0.7'den yüksek değerler iyi bir uygunluğu gösterir. Verilen durumda, KMO değeri 0.93 olarak oldukça yüksek bir değerdir, bu da veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Bartlett's Test of Sphericity ise faktör analizi için veri setinin uygun olup olmadığını değerlendiren bir testtir. Bu testin hipotezi, gözlemlenen korelasyon matrisinin birim matrisinden farklı olması gerektiğidir. Tablodaki Chi-Square değeri 9153.88, serbestlik derecesi (df) 210 ve p değeri .000'dir. P değeri genellikle belirlenen anlamlılık düzeyinden (genellikle .05) küçükse, yukarıdaki temel varsayım hipotezi reddedilir ve faktör analizi için veri setinin uygun olduğu kabul edilmektedir. Bu durumda, p değeri .000 olduğu için faktör analizi için veri setinin uygun olduğu sonucuna varılmaktadır.

Okula Hazır Oluş Ölçeği'nin açımlayıcı faktör analizi için çeviri süreci sonrasında 200 çocuktan elde edilen veri ile geçerlik hesaplaması yapılmıştır. 25 Maddelik orijinal ölçek formu ile açımlayıcı faktör analizi yapıldığında, ölçeğin Öz bakım becerileri alt boyutundaki 6.madde "Öğretmenine sıkı sıkıya bağlıdır, sürekli yakınındadır.", sınıf kuralları alt boyutundaki 22.madde "Sıraya girer ve sırada kalır." 23.madde "Oyunu bittikten sonra, oyuncu aldığı yere geri koyar." ve 24.madde "Grup etkinlikleri sırasında etkinlik kurallarının tekrar edilmesine ihtiyaç duyar." Faktör yükü analizlerinde binişik değerde olduğu ve uyarlanan kültürde istatistiksel olarak çalışmadığı için çıkarılmıştır. Açımlayıcı faktör analizlerinde faktör yükleri .30'un altındaysa maddeler çalışmıyor anlamına gelir ve çıkarılır (Meyers vd., 2005). Faktör yükleri en az .60

değerinden büyük olmalıdır ve en yüksek faktör yükünü izleyen faktör yüklerinin arasında en az .10 ve üzeri fark bulunmalıdır, en yüksek ve ikinci yükseklikteki faktör yüklerinin arasında .10'dan daha az değer farkı bulunursa bu maddeler binişiktir ve çıkarılır (Bacon, Sauer ve Young, 1995; Yaşlıoğlu, 2017). Bu şekilde açımlayıcı faktör analizi sonrasında binişik ve düşük yük değerine sahip maddeler çıkarılarak nihai ölçek formu oluşturulur. 25 maddelik ölçeğe aracı açımlayıcı faktör analizleri sonucunda 21 madde ile yeniden analiz edilmiştir. Okula başlangıç süreci bütünsel olarak ele alınması gereken bir disiplin olduğu için alt boyutlar arasında ilişki bulunmaktadır. Yapılan analizlerde faktörler arasında ilişki olduğu saptandığı için faktörlerin yorumlanmasında “direct oblimin eksen döndürme tekniği” kullanılmıştır (Field, 2013). “Direct Oblimin” metoduyla döndürme neticesinde Çin kültüründe 5 alt boyut şeklinde geçerli olan ölçeğe aracı 4 alt boyut şeklinde toplam varyansı açıklama seviyesi %79.28 olarak kabul edilebilir değerde bulunmuştur. Yapılan analiz sonucunda alt boyutlar: 1-Sosyal Yeterlilik ve Öğrenme Eğilimleri 2-Bilişsel ve İletişim Becerileri 3-Özbakım Becerileri ve 4-Sınıf Kuralları şeklinde 4 alt boyutta toplanmıştır, Çin'deki uygulamadan farklı olarak yapılan analizler sonucunda Sosyal Yeterlilik ile Öğrenme Eğilimleri alt boyutları Türkçe'ye uyarlamada ortak algılanmıştır ve birlikte kabul edilmiştir. Okula Hazır Oluş Ölçeği'nin AFA sonrasında Toplam Varyans Değerleri Tablosu 3.10'da sunulmuştur.

Tablo 3.10. *Okula Hazır Oluş Ölçeğinin AFA Döndürülmüş Faktör Yükleri Toplam Varyans Değerleri Tablosu*

Maddeler	İlk Özdeğerler			Faktörlerin Toplam Varyansın İçindeki Katkı Değeri			Dönüşüm Sonrasında Toplam Varyansa Katkı Değeri
	Toplam	Varyansın Yüzdelik Değeri	Yığılımsal Yüzdelik Değeri	Toplam	Varyansın Yüzdelik Değeri	Yığılımsal Yüzdelik Değeri	Toplam
1	11.44	54.47	54.47	11.44	54.47	54.47	8.69
2	3.14	14.95	69.43	3.14	14.95	69.43	5.75
3	1.24	5.92	75.36	1.24	5.92	75.36	8.89
4	.82	3.92	79.28	.82	3.92	79.28	7.80
5	.62	2.97	82.26				
6	.51	2.45	84.72				
7	.45	2.17	86.89				
8	.38	1.83	88.72				
9	.34	1.62	90.35				
10	.28	1.36	91.71				
11	.25	1.18	92.90				
12	.23	1.10	94.00				
13	.22	1.08	95.08				
14	.20	.95	96.04				
15	.16	.77	96.81				
16	.15	.74	97.56				
17	.13	.66	98.22				
18	.12	.59	98.81				
19	.09	.46	99.28				
20	.08	.39	99.67				
21	.06	.33	100				

Şekil 3.4. Yamaç birikinti (Scree Plot) grafiği

Tablo 3.10'a ve Şekil 3.4.'e bakıldığında yapılan analizler sonucunda ölçeğin 4 alt boyutta toplandığı görülmektedir. “Sosyal Yeterlilik ve Öğrenme Eğilimleri”, “Öz Bakım Becerileri”, “Bilişsel Beceriler ve İletişim Becerileri” ve “Sınıf Kuralları” alt boyutları şeklinde 4 alt boyutta toplanmış ölçme aracının Direct oblmin döndürme yöntemiyle döndürülmüş faktör yükleri ve faktör geçerlilik değerleri Tablo 3.11.’de sunulmuştur.

Tablo 3.11. *Okula Hazır Oluş Ölçeğinin AFA Döndürülmüş Faktör Yükleri ve Faktör Geçerliliği*

Madde	Sosyal Yeterlilik ve Öğrenme Eğilimleri	Öz Bakım Becerileri	Bilişsel Beceriler ve İletişim Becerileri	Sınıf Kuralları
M1	.92	.30	.64	.59
M2	.89	.31	.62	.67
M3	.89	.27	.56	.59
M4	.89	.35	.65	.66
M5	.76	.42	.66	.63
M6	.76	.31	.62	.51
M7	.23	.89	.23	.23
M8	.27	.86	.30	.36
M9	.23	.84	.30	.28
M10	.20	.81	.16	.15
M11	.44	.79	.34	.25
M12	.35	.77	.37	.33
M13	.65	.28	.93	.54
M14	.65	.31	.93	.54
M15	.57	.34	.92	.64
M16	.55	.32	.90	.65
M17	.59	.27	.89	.55
M18	.67	.36	.62	.94
M19	.70	.34	.65	.93
M20	.62	.31	.67	.89
M21	.73	.32	.70	.87

Tablo 3.11. incelendiğinde ölçme aracının Türkçe'ye uyarlanmış maddelerde, uyarlanan ölçme aracındaki faktör yükleri ile uyumlu olduğu görülmüştür. Uyarlanan ölçme aracının 4 alt boyutta çalıştığı ve faktör yapılarının geçerlik için anlamlı düzeyde olduğu ve faktör yapısının geçerliği uygun olduğu görülmüştür (Yaşlıoğlu, 2017).

3.5.2.1.2. *Okula hazır oluş ölçeğinin doğrulayıcı faktör analizine ilişkin bulgular*

Yapılan AFA sonrasında elde edilen faktör yüklerinin faktör geçerliliğini görmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi yapılması amacıyla nihai ölçeğin 21 maddeli ve 4 faktörlü yapısını test etmek için araştırmaya katılan 211 çocuktan elde edilen veriler ile DFA analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu çocuklar, OBEP'e katılan öğretmenler dışındaki öğretmenlerin sınıfındaki çocuklardır. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA), bir ölçek veya ölçme aracının yapısal geçerliliğini değerlendirmek amacıyla kullanılan istatistiksel bir analiz yöntemidir. DFA, önceden belirlenen bir faktör yapısını test etmek için kullanılır ve ölçek üzerindeki faktör yapısının gerçek veriyle uyumunu değerlendirir. DFA, gözlenen değişkenler arasındaki ilişkileri bir faktör modeliyle temsil eder. Bu faktör modeli, araştırmacıların ölçme aracının altında yatan faktör yapısını önerdiği bir hipotezdir. Önceden belirlenen bir faktör yapısı, ölçek üzerindeki öğelerin hangi faktörlere ait olduğunu ve faktörler arasındaki ilişkileri tanımlar (Yaşlıoğlu, 2017). Analiz sonucunda, ölçek üzerindeki verinin belirlenen faktör yapısıyla

arasındaki uyum sağladığı değerlendirilir. Okul Hazır Oluş Ölçeği İçin Uygulanan Doğrulamalı Faktör Analizi Modeline İlişkin Uyum Parametreleri Tablo 3.12.'de sunulmuştur.

Tablo 3.12. *Okul Hazır Oluş Ölçeği İçin Uygulanan Doğrulamalı Faktör Analizi Modeline İlişkin Uyum Parametreleri*

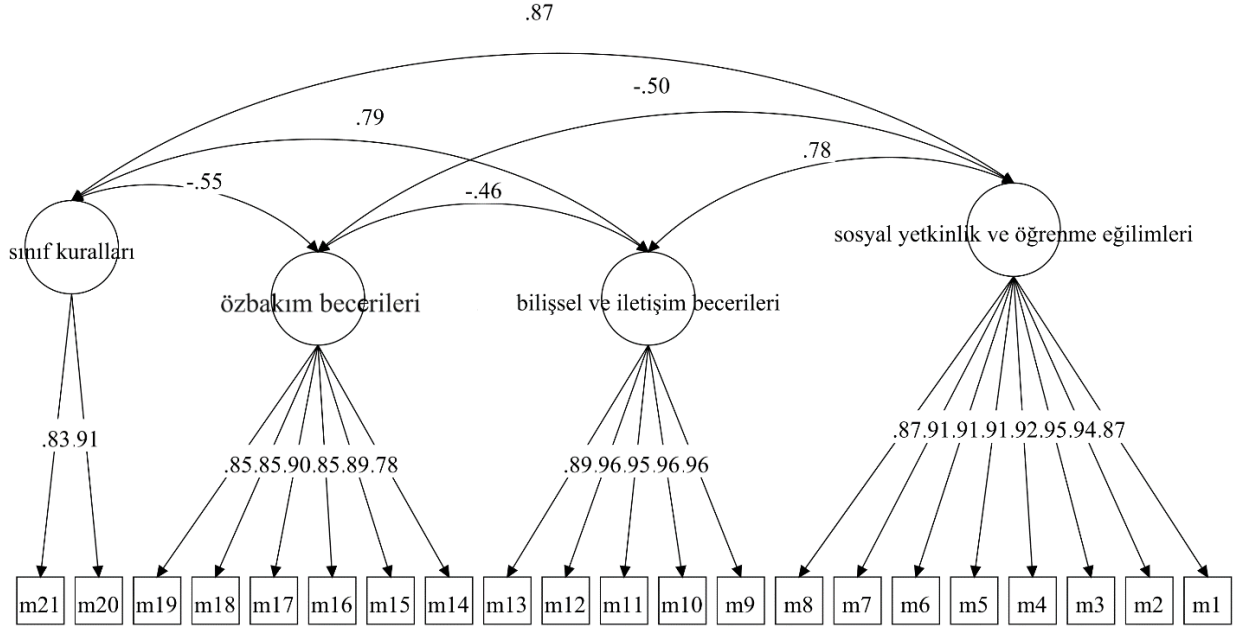
Uyum Parametresi	Katsayısı
χ^2/sd	4.56
RMSEA	0.09
CFI	0.98
TLI	0.97
WRMR	1.46
SRMR	0.02

χ^2/sd (Chi-square fit index - Ki-kare uyum indeksi): Verilen değer, serbestlik derecesine (df - degrees of freedom) oranlandığında 4.56 olarak hesaplanmıştır. RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation - Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü): Verilen değer 0.09 olarak hesaplanmıştır. RMSEA değeri 0.08 veya daha düşükse, modelin veriyle iyi uyum sağladığı kabul edilmektedir. (Byrne, 2013; Kline, 2011). Bu durumda, RMSEA değeri 0.09 olduğu için uyum düzeyi kabul edilebilir seviyededir. CFI (Comparative Fit Index - Karşılaştırmalı Uyum İndeksi): Verilen değer 0.98 olarak hesaplanmıştır. CFI değeri 1'e yaklaştıkça, modelin veriyle daha iyi uyum sağladığı kabul edilmektedir. Bu durumda, değer 0.98 olduğundan modelin veriyle iyi uyum sağladığını göstermektedir. TLI (Tucker-Lewis Index): Verilen değer 0.97 olarak hesaplanmıştır. TLI değeri de CFI gibi 1'e yaklaştıkça, modelin veriyle daha iyi uyum sağladığı kabul edilmektedir. Bu durumda, değer 0.97 olduğundan modelin veriyle iyi uyum sağladığı görülmektedir. WRMR (Weighted Root Mean Square Residual - Ağırlıklı Standart İvme Değeri): Verilen değer 1.46 olarak hesaplanmıştır. SRMR (Standardized Root Mean Square Residual - Standardize Edilmiş Kök Ortalama Kare Artık): Verilen değer 0.02 olarak hesaplanmıştır. Genel olarak, SRMR değeri 0.08 veya daha düşükse, modelin veriyle iyi uyum sağladığı kabul edilir. Bu durumda, değer 0.02 olduğundan modelin veriyle iyi uyum sağladığı görülmektedir (Yaşlıoğlu, 2017).

Ölçeğin geçerliliğini belirlemek üzere orijinal çalışmada bulunan 4 boyut için Doğrusal Faktör Analizi uygulanmıştır. Bu analiz sonucunda; Okula Hazır Oluş Ölçeği için χ^2/sd oranı 4.56, RMSEA 0.09, CFI 0.98, TLI 0.97 olarak bulunmuştur. Model-veri uyum indeksleri bütünüyle incelendiğinde, χ^2/sd oranı, RMSEA, CFI ve TLI değerlerinin kabul sınırlarında olduğu görülmektedir (Kayış, 2009; Kılıç, 2016).

Bu analizler sonucunda ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu istatistiksel olarak tespit edilmiştir. Analizler sonucunda elde edilen ölçeğin boyutlarına dair ilişkisel değer tablosu aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.13. *Okula Hazır Oluş Ölçeği Boyutlara göre Yatay İlişkisel Değer Tablosu*

Tablo 3.13.'teki DFA sonucunda elde edilen Okula Hazır Oluş Ölçeği boyutları arasındaki yatay ilişkisel değerleri tablosuna bakıldığında her boyutun diğer boyutlarla olan ilişkisi, sırasıyla r değerini kullanarak gösterilmektedir. Bu r değeri, iki değişken arasındaki ilişkiyi ölçen bir istatistiktir. Değeri 1'e yaklaştıkça, iki değişken arasındaki ilişki daha güçlü ve 0'a yaklaştıkça, iki değişken arasındaki ilişki daha zayıf anlamına gelmektedir.

Tabloda yer alan değerlere göre, Sınıf Kuralları boyutu, Sosyal Yetkinlik ve Öğrenme Eğilimleri boyutuyla $r=0.51$, Özbakım Becerileri boyutuyla $r=0.79$, Bilişsel ve İletişim Becerileri boyutuyla $r=0.78$ düzeyinde güçlü bir ilişki göstermektedir. Bu, Sınıf Kuralları boyutunun, diğer üç boyutla da önemli ölçüde ilişkili olduğunu göstermektedir. Sınıf Kuralları boyutu, okula hazırlığı değerlendirirken dikkate alınması gereken en önemli boyutlardan biridir. Bu boyut, çocukların okul kurallarını anlama ve uygulama becerilerini yansıtmaktadır.

Sosyal Yetkinlik ve Öğrenme Eğilimleri boyutu, Özbakım Becerileri boyutuyla $r=0.55$, Bilişsel ve İletişim Becerileri boyutuyla $r=0.46$ düzeyinde orta düzeyde bir ilişki göstermektedir. Bu, Sosyal Yetkinlik ve Öğrenme Eğilimleri boyutunun, diğer iki boyutla da az da olsa ilişkili olduğunu göstermektedir. Sosyal Yetkinlik ve Öğrenme Eğilimleri boyutu, okula hazırlığı

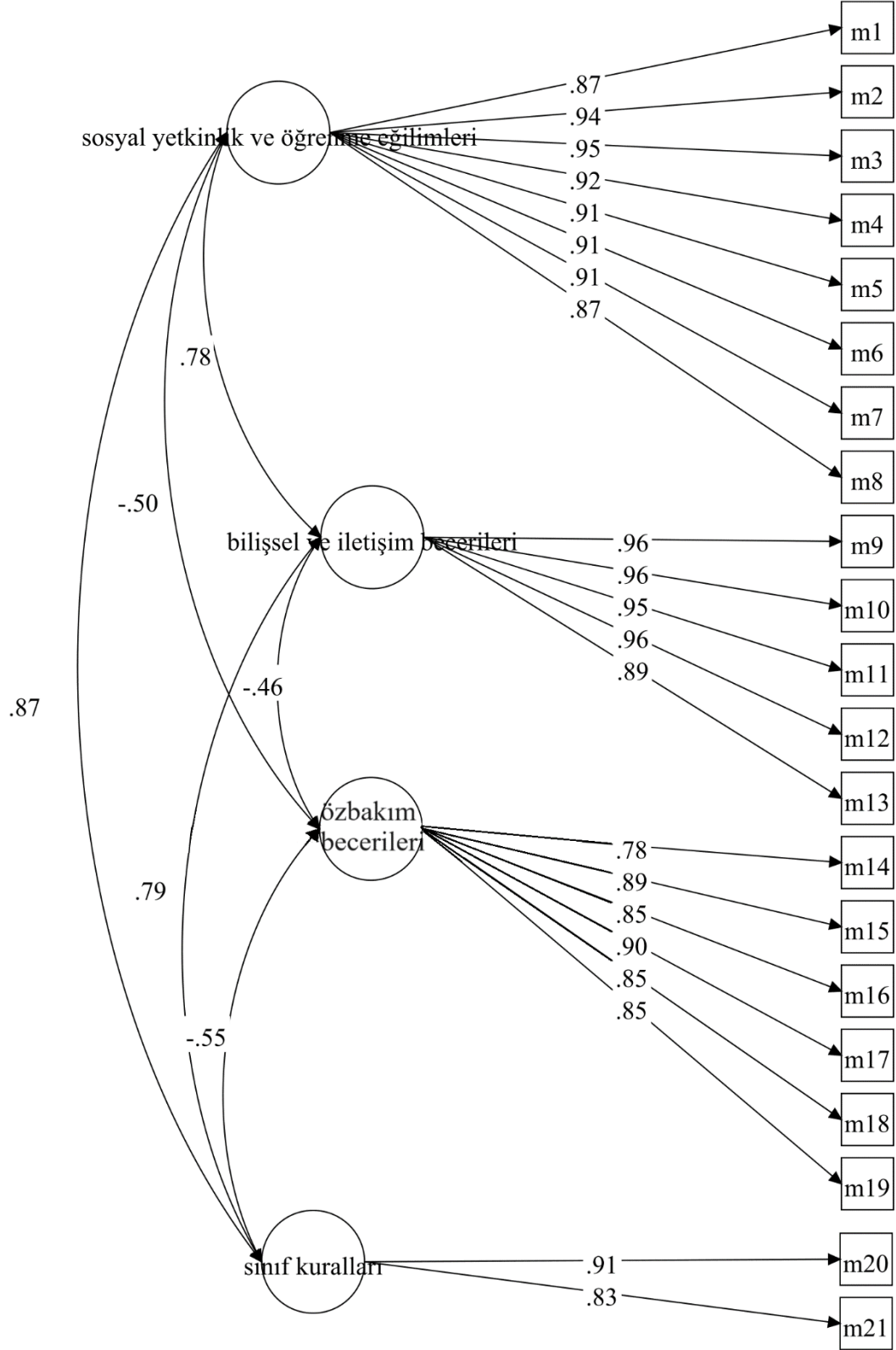
değerlendirirken dikkate alınması gereken diğer önemli boyutlardan biridir. Bu boyut, çocukların sosyal becerilerini, öğrenmeye olan ilgisini ve motivasyonunu yansıtmaktadır.

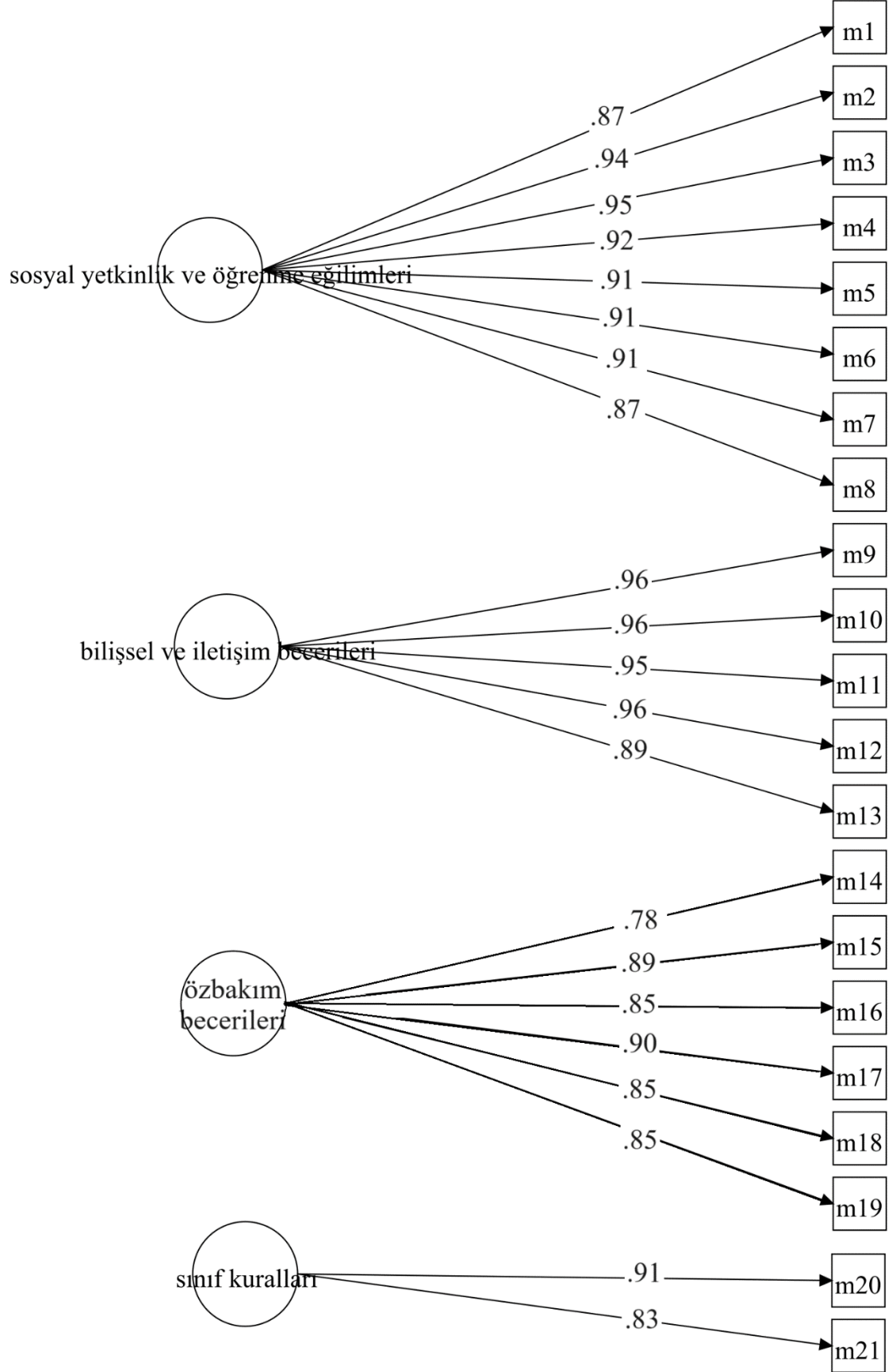
Özbakım Becerileri boyutu, Bilişsel ve İletişim Becerileri boyutuyla $r=0.83$ düzeyinde güçlü bir ilişki göstermektedir. Bu, Özbakım Becerileri boyutunun, Bilişsel ve İletişim Becerileri boyutuyla önemli ölçüde ilişkili olduğunu göstermektedir. Özbakım Becerileri boyutu, okula hazırlığı değerlendirirken dikkate alınması gereken bir diğer önemli boyuttur. Bu boyut, çocukların kendi ihtiyaçlarını karşılama becerilerini yansıtmaktadır.

Bilişsel ve İletişim Becerileri boyutunun, diğer boyutlarla olan ilişkisi daha zayıftır. Bu, bu boyutun, diğer boyutlardan daha bağımsız olduğunu göstermektedir. Bilişsel ve İletişim Becerileri boyutu, okula hazırlığı değerlendirirken dikkate alınması gereken bir diğer boyuttur. Bu boyut, çocukların bilişsel becerilerini ve iletişim becerilerini yansıtmaktadır.

Genel olarak, tabloya bakıldığında, Okula Hazır Oluş Ölçeği alt boyutları arasında önemli ölçüde ilişki olduğunu görülmektedir. Bu sonuç, okula hazır oluş sürecini değerlendirirken farklı boyutları birlikte ele almanın önemli olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.14. Okula Hazır Oluş Ölçeği Boyutlara göre Dikey Maddesel İlişki Tablosu

Tablo 3.15. *Okula Hazır Oluş Ölçeği Boyut Madde Geçerlik Düzeyleri Tablosu*

Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda, ölçeğin toplam varyansın %94'ünü açıklayan dört faktörlü yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Doğrulayıcı faktör analizine göre, Kikare/sd = 4.56, normlaştırılmamış uyum indeksi = 0.98 ve karşılaştırmalı uyum indeksi = 0.97 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri .94 ve Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.90 bulunmuştur. Ölçeğin güvenirliğini belirlemek için Sosyal Yeterlilik ve Öğrenme Eğilimleri alt boyutunun Cronbach Alfa Katsayısı .95, Öz Bakım Becerileri altboyutunun Cronbach Alfa Katsayısı .91, Bilişsel Beceriler ve İletişim Becerileri alt boyutunun Cronbach Alfa Katsayısı .95, Sınıf Kuralları alt boyutunun Cronbach Alfa Katsayısı .82 ve Okula Hazır Oluş Ölçeğinin tamamının Cronbach Alfa Katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Literatüre bakıldığında Cronbach Alpha katsayısının 0.60 ile 0.80 arasında olması ölçeğin orta güvenilir, 0.80 ile 1.00 arasında olması ise ölçeğin yüksek güvenilir olduğunu göstermektedir, bu değerlerin istendik değer aralığını sağladığı görülmektedir (Kayış, 2009; Kılıç, 2016). Yapılan doğrulayıcı faktör analizinde ölçeğin orijinal formla uyumlu olduğu görülmüştür.

Buradan yola çıkarak, Xie ve Li (2019) tarafından geliştirilen ve araştırmacı tarafından Türkçe'ye uyarlanan Okula Hazır Oluş Ölçeği'nin yeterli düzeyde geçerli ve güvenilir olduğu saptanmıştır ve bu tez çalışmasında veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

3.5.2.1.3. Okula hazır oluş ölçeğinin OBEP sonrası okula başlangıç sürecinde uygulanması

Bu tez çalışmasında Okula Hazır Oluş Ölçeği, 2022 yılı Ekim ayı üçüncü haftasında deney grubundaki öğretmenlere (n=19) sınıflarındaki 424 çocuk için ve kontrol grubundaki öğretmenlere (n=21) sınıflarındaki 420 çocuk için olmak üzere toplam 844 form dağıtılmıştır. Dağıtılan bu formlardan; deney grubunda 424 formdan 310'u ve kontrol grubunda 420 formdan 119'u olmak üzere toplam 429 form tam ve eksiksiz şekilde doldurulmuş olarak teslim alınmıştır. Elde edilen verilerin analizi aşamasında; bir analiz programı ile deney grubundan rastgele seçilmiş 76 çocuk ile kontrol grubundan rastgele seçilmiş 76 çocuğun verileri ile analizler gerçekleştirilmiştir.

Okula Hazır Oluş Ölçeği, okul öncesi öğretmenleri tarafından, mesleki deneyimleri ve anlayışlarına dayanarak çocukların anaokuluna girişinden bir ay sonraki derecelendirme zamanına kadar olan davranışlarını derecelendirmelerine yöneliktir (Xie ve Li, 2021). Bu nedenle, ölçek öntest-sontest olarak kullanılmamıştır. Çocukların okula hazır oluş düzeylerini belirlemek amacıyla hem deney hem de kontrol grubundaki öğretmenlerin sınıflarındaki çocuklar için, okula başlangıçtan bir ay sonra olmak üzere bir kez uygulanmıştır. Orijinal ölçme aracının uygulanma

sürecine uygun olarak, okula başlangıç tarihinden 1 ay sonra sonra sadece bir kez son test olarak deney ve kontrol grubuna uygulanmıştır.

Rastgele seçim metodu ile, örneklemin genel popülasyonu temsil etme olasılığı artmaktadır. Bu metot, dış etkenlerin gruplarda eşit bir şekilde dağılmasına yardımcı olmaktadır ve bu da sonuçların daha güvenilir olmasına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca rastgele seçim, deney ve kontrol grupları arasında başlangıçta benzer özelliklere sahip çocukların bulunmasına yardımcı olmaktadır. Bu durum, grupların başlangıçta eşit olduğu anlamına gelir ve sonuçların dış etkenlerden ziyade müdahalenin etkisiyle değişip değişmediğini belirlemek açısından önem taşımaktadır. Bununla beraber her iki grupta da yeterli sayıda örnek bulunması, istatistiksel gücü artırmaktadır. Bu açıdan, elde edilen sonuçların tesadüfi olmadığını ve gerçek bir etkiyi yansıttığını belirlemede önemlidir (Creswell & Plano-Clark, 2020). Yapılan uygulama ve analizlerin sonucu bulgular bölümünde sunulmuştur.

3.5.3. Okul Öncesi Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme Ölçeği

1995 yılında LaFreniere ve Dumas'ın geliştirdiği "The Social Competence and Behavior Evaluation" (SCBE-30) ölçeğini, 2010 yılında Çorapçı, Aksan, Arslan-Yalçın ve Yağmurlu Türkçe'ye uyarlamış ve geçerlik güvenirlik çalışmalarını tamamlamışlardır. 30 maddeden oluşan bu uyarlama ölçeğinin Türkçe ismi Sosyal Yetkinlik ve Davranış Değerlendirme Ölçeğidir ve SYDD-30 şeklinde bir kısaltma ile adlandırılmaktadır.

Ölçme aracı; sosyal yetkinlik, kızgınlık-saldırganlık ve anksiyete-içe dönüklük olmak üzere toplam üç adet alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin uyum ölçüsü değeri .90 olup, Kaiser-Meyer Olkin değeri, örneklemin yeterli olduğunu göstermektedir. Ayrıca Bartlett Küresellik Testi sonuçları da faktör analizi için uygun olduğunu ispatlar niteliktedir ($\chi^2 = 5421.55$, $df = 435$, $p < .001$). Buradaki χ^2 değerinin serbestlik derecesine oranı 3.06 olup verilerin model ile uyum sağladığını göstermektedir. Ayrıca RMSEA değeri ise .07 olup uyumun kabul edilebilir olduğu görülmektedir. Bayesian bilgi ölçütü (BIC) değeri 1602.06, doymuş model BIC değeri 2805.39 ve bağımsız model BIC değeri 5747.51 olup, verilerin model ile uyumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca GFI = .84, CFI = .84, TLI = .83, AGFI = .81 şeklinde değerler göstermektedir.

Cronbach Alfa iç tutarlılık değerlerine bakıldığında madde toplam korelasyon sayısı .41 olup, alt boyutlar için tek tek analiz yapıldığında, sosyal yetkinlik alt boyutu için .88, kızgınlık-saldırganlık alt boyutu için .87 ve son olarak anksiyete-içe dönüklük alt boyutu için .84 değerleri ve hesaplanmıştır. Bu araştırmada kullanılan bu ölçeğin, Cronbach Alfa güvenirlik katsayısının